

Jan Sonergor

OSLOBODI ZDRAVE – USTRELI BOLESNOG

Kada sam prvi put naleteo na Svena u ulici Vesterbro, kao da je neki prirodni zakon počeo da važi, i nužno je morao da se pojavi još neko iz kruga poznanika. Jer stvari dolaze u talasima. Čovek može tako da šeta i šeta i šeta...

A opet: čovek može biti tako stravično sam mesecima, mesecima uzastopce, čineći uglavnom sve što je u njegovoj moći da stupi u *kontakt*. I to tako malo uspeva. Ništa se ne dešava. Ali i potpuno obrnuto, ima perioda kada čovek prosto zna, bez daljeg, da gde god se bude našao, neizbežno će naleteti na nekog poznatog.

Tako je bilo tada. A tako je i sada. Pet minuta pošto mi se Sven uneo u lice da bi se hvalio svojim novcem, i deset minuta pošto sam preslušao ceo arsenal njegovih pametnih opaski o svim ženama koje je imao, i svim koje je nedavno opalio, i svim koje su još "u fazi obrade". Zatim opazih to. Mali trzaj u ruci i kada sam se okrenuo, gledao sam pravo u Lujzino lice. I mada je činila sve što je mogla da ostavi utisak na mene da je srećna što me vidi. I mada ju je duga kosa pokrivala bolje nego ikada, a ona se izgubila i jednostavno izgledala očaravajuće. Tako je sijalo njeno lice, i previše jasno, da je samo jedno moglo biti posredi – ponovo je s nekim novim momkom, i ako čovek nema oči na glavi, bilo je potpuno očevidno da ćemo sada da čujemo sve o toj vezi, a da će "podtekst" od početka do kraja, po običaju, biti: To je bila *njegova* krivica. Ljudi su svinje. Junak može biti samo jaka žena. Ona upravlja svime, i uvek je vladarka. Jer Lujza je i te kakva žena.

Uzvratih smešak, jer sam – jasno – bio neobično srećan što je ponovo vidim. Bilo je prošlo dosta vremena. Pa rekoh:

"Ne, gde je šaljivdžija... možeš li da vidiš", rekoh i pokazah na Svena.

"Upravo sam sreo Svena... baš pre deset minuta..."

Ali odgovorila je prilično odmereno, kao da ipak nije imala volje da priča dalje sa mnom o našem idiotskom prijatelju, i izvesno sam znao da se tu ne može ništa učiniti. Ploča bi neizbežno vrtela istu pesmu celog bogovetnog dana, i ni na koji način ne bi bilo moguće izbeći da čujemo sve o Lujzinom poslednjem, a ovog puta bio je slikar, i to se jedva moglo podneti. Nisam naslućivao razlog zbog kojeg je uvek moralo biti tako. Ali moralo je. Možda stoga što je zima ozbiljno štipala i sve je već neizdrživo dugo i predugo bilo sivo, tužno i dosadno, kako samo i može biti u ovom kenjigradu. Ili i zato što nismo sebi mogli da dozvolimo da zaboravimo da smo u osnovi umorni jedno od drugog, sve troje. Mada se tako retko vidamo. Ili je možda razlog jednostavan, to što smo u osnovi sve troje bili i ostali fantastično glupe svinje. A negativni polovi se, kao što je poznato, odbijaju.

U svakom slučaju ton razgovora bio je i ostao tvrd, i moja konverzacija sa Lujzom i Svenom nije trajala više od nekoliko minuta a već sam znao da je ovaj dan od onih, ka-

da čovek mora uvek da pazi da ne dođe u situaciju da se brani. Jedan kiks, i znaš već kako će te citirati sledeće tri godine.

"Treba upravo da popijemo poslepodnevno piće", naterah sebe ipak da kažem, u nadi da me ako ništa drugo taj predlog neće pogoditi kao bumerang. I mada je Sven bio usred objašnjavanja *koliko* je tačno zaradio na svojoj poslednjoj trgovini i gde će sada putovati s tom zaradom i koju devojkicu ovog puta propušta da povede, i koliko je plakala kada joj je to rekao, i da uostalom već ima drugu, on ipak prekide monolog kada je čuo moj predlog. Klimnuo je blagonaklono i profesionalno kao zabavljač, i nasmešio se od uha do uha, i rekao:

"Dogovoreno. Dogovorili smo se. Gde?"

Ali to je naravno Lujzu samo još više ozlovoljilo i ona samo kiselo reče:

"Sad opet? Nije li to iskreno rečeno malo nemaštovito?"

Poruka u pozadini bila je naravno da sam ja idiot i klippan, da joj je svet učinio nepravdu tako što je dopustio da danas sretne upravo *mene*. Ali se istovremeno nasmešila – na časak samo – tako nikada lepše nije izgledala i svako drugi na mom mestu bi se istog trenutka zaljubio u nju. Ali to je trajalo samo jedan kratki časak – i ponovo je dobila svoj odvratni mrzovoljni izraz koji me je uvek plašio, mada nikada nismo radili nešto što bi barem nalikovalo nečem nepriličnom. Iz mnogo razloga. I ona reče:

"Pa pođimo onda. Ali pod protestom!"

I nađosmo bar dole na Trgu Gradske većnice i požurismo unutra. Bio je to bar sa stilom ali i mnogo mračan, prepun mekog kožnog nameštaja i prigušenog govora, i niko od nas nije bio ovde ranije. Stoga se brzo usaglasismo da je mesto bedno, i daleko od onoga što je Sven nekad u mladim danima zvao "našim nivoom".

Ali unutra je vladao pristojan red, i dva konobara imala su uredne i lepe uniforme i govorili su mi "Vi" i "G-din", i dobili smo to što smo i naručili. I posle dosta točenog piva i polučasovnog ocrnjivanja starih prijatelja i njihovih slaboumnih devojaka. I ljudi u svoj njihovoj običnosti. Zatim Lujza poče da se malčice meškolji i mrzovoljni, gorki i neprijateljski izraz nestade s njenog lica. Mada su polumrak i sve popijeno točeno pivo delimično izmenili naše okruženje, lako sam otkrio da su joj zenice proširene i da se smešila dok je istovremeno počela nečujno da lupka prstima po stolu.

Bilo je potpuno jasno da je sada odlučila da je vreme da bude iskrena, užasno iskrena. Ne zbog nekog prosvetljujućeg razloga. Možda zato što je Sven podgrevao nesrećni kontakt, ili zato što sam ja bio nešto rekao, što je izazvalo niz asocijacija u njenoj svesti. I jedna od njih ubedila ju je u to da je sada vreme da bude *perfidna*.

Gledala me je pravo u oči, a onda se okrenula ukrug i počela da zuri u Svena. I prvo što je rekla bilo je:

"Da li si ikada radio to s nekim ko *nije* bio idiot?"

Sven se naglo trgnuo zbog toga, ali ne i ja. Znao sam je previše dobro. Mogao sam da je pročitam i onda kada je bila najmisterioznija. Ali to je pogodilo Svena i on nervozno upita:

"Zašto sada tako govoriš?"

"Zato" - odgovori Lujza – "Zato. Zato, zato..."

"Zato što nikad nisi probao nešto drugo?" Pokušao sam ja u malčice nategnutom pokušaju da ostanem u nasrtljivom tonu, kako sam mislio da treba da nastavimo, kada smo se konačno sreli. Mada je to tako retko.

"Skoro", odgovori ona ne pokazavši ni najmanji znak razumevanja da je to što sam rekao bilo zamišljeno kao uvreda.

"Skoro. Upravo zato i kletve. Privlačim idiote, uvek idiote, i ako konačno mene je-dan jedini put neko drugi privuče... munjevito se pokaže da je *on* takođe idiot."

"Uvek je bilo tako. Uvek! Nikada nije bilo drugačije!"

Zatim otpi gutljaj piva, sekundu se pokretala kao robot, kao da nikada nije bila drukčija. Neljudski. Ali istovremeno se činilo kao da je samu sebe dirnula time što je rekla, jer se spustila i promenila stil i umiljato rekla:

"Ali mada ne mogu da se oduprem tome... zapravo na neki način to i želim..."

Uspelo joj je odjednom da bude i detinjasta i veoma, veoma razborita kada je prošaputala:

"Uzimam čoveka koji ima nešto što mogu da iskoristim... I to mu uzimam. I odlazim kada to dobijem!"

"Zašto tako?", upita Sven, ponovo previše naivno, i pored toga s izrazom krivice, da to navede Lujzu da još jednom promeni stil i da *krikne*:

"Zato što je on budala... zato što je duševno bolestan... zato što je bogme tako veliki idiot!"

Isijavalo je nešto potpuno brutalno iz nje kada je izbacila taj primalni krik, ja i drugi smo ga, malo po malo, čuli mnogo puta. Ali ona se opet promeni, i samo taj tren brutalnosti zamienila je nečim lepim i skoro perverznom – naročito zato što je sada prvi put od kako smo se sreli izgledala istinski srećna. Kao da je jedino što ju je moglo malo oživeti bila misao na sve muškarce na koje je sela dupetom. Sven se naravno samo izgubljeno nasmeja i naruči još piva. I dok je to radio, ona je sedela, s neizbrisivim osmehom, kao da je zaista potpuno lepo misliti da je uvek imala partnere koji su bili gori od nje. Podigoh čašu, jer zaista još uvek mislim da će se jednog dana promeniti kada bude srela pravu ljubav, a ona reče:

"To su idioti", i to tako glasno da su svi u baru mogli da čuju.

"I-d-i-o-t-i!", vikala je, "Pijani idioti. Bogati idioti. Intelektualni idioti. Mediokriteti.

Idioti se svi zajedno. Bez izuzetka. Dolaze sa velikim osmehom i njihovim kurcima... i uvek je tako veliki. Uvek. Ako bi oni sami to trebalo da kažu..."

"Zašto ih onda ne izbegavaš?", upita Sven, ponovo previše naivno, pa se Lujza diže u svoj svojoj dužini sa kožne sofe i prosikta:

"To ti mogu obećati da pokušavam..."

"Ali zašto uvek ipak završavaš s njima?"

"Zato što zaslužuju da im sednem na facu..."

"Zar se ne bi moglo reći da ih je grehota... ili nekog od njih... neki put?"

"Nee. Bogme je to baš to što su zaslužili... naduvani, puni sebe i-d-i-o-t-i."

"Zar se ne može reći da ukazuju malo poverenja...", pokušah ja, ali me Lujza smešta prekide:

"Ne, to se apsolutno ne može reći. I kada dolaze i donose poklone i kažu, 'Oh-kako-sam-divna i hoćemo li sada da planiramo ovo ili ono', i kada kažu lh-bogovi!-kako-je-to-čudesno..."

A i kasnije kada dođu i plaču kod mog poštanskog otvora na vratima i cvile u slušalicu i šalju mi cveće i poruke 'kako sam mogla to da učinim!... Idioti!'

"Zašto misliš da ih nije grehota? Teraš ih do toga da se ponižavaju..."

"I ne zaslužuju bolje!"

"Zašto to rade?"

"Jer su bogme previše glupi..."

Sada je poznajem kako sam već rekao previše dobro, pa bih mogao lako reći da ako bih nastavio dalje istim tragom, tako bi zagrizla da bi zdrobila umnjake. Usta su joj bila tanka crta, mišići na obrazima su se zategli a oči se suzile tako da su ličile na male proreze, i daleko od fantastike je bila ideja da bi mogla da udari nekog. Ako bi se neko istrčao sa pogrešnom rečenicom. Ipak, nastavio sam:

"Ti si ipak mogla da biraš da ih voliš... kao što su te *oni* uvek voleli... zar ne?"

Zavalio sam se u i posmatrao sam je, i bila je blizu toga da eksplodira. Zabavno. Dao sam joj još jedan zamajac i dodao:

"Zar nisi mogla samo da im daš... *nešto ljubavi?*"

Ona sa začudo nasmeši – sigurno kao reakcija na kompliment koji je implicitno ležao u mojoj opasci da su je svi voleli. To i jesu i to je bilo to, što je za sekundu donelo svetlost u njene oči. Jer naravno bilo je "nečeg" jednom. Naravno da je bilo.

Ali mogao sam da vidim da je počela da razmišlja nad tim da vraća ono što prima. I ponovo je poprimila onaj odvrtni izgled, kao da je uzela za zlo to što sam rekao, i ja se zabrinuh za nju, jer je zvučalo kao da će početi da povraća kada je odgovorila:

"Psovke su najumobolnija i najneukusnija ideja koju si mi ikada predočio.

Imaš li ti zdravog razuma?"

"Aman... avaj, zašto uistinu ne?", upitah ja, - "zašto ne koristiš moć koju ti daju da... učiniš nešto dobro?"

"Ako se ljudima da toliko moći, onda će im se i dozvoliti da osete kako je kad se moć iscrpi", povika ona,

"Ne zaslužuješ bolje ako si takva naivna budala... Ko je uopšte na ovom svetu rekao da želim da imam moć? Zašto samo ne odu?"

Kada dođu i daju mi mogućnost... onda ću i nju koristiti toliko koliko god mogu da je zahvatim...

Ništa drugo nego pravedno!"

Sada je upravo bila na putu da opet dobro započne, i mogao sam da vidim kako me Sven gleda, i dobro sam znao šta je posredi, Lujza će se uskoro ponovo zagrejati. I mogao sam da vidim na Svenu da ni on više ne bi slušao o tome. Ne više o ovoj ovde jadvnici koja je daleko prešla sve granice, pošto Lujza ne samo da nije htela da se zadovolji time da mu da kao pismo za rastanak jedan običan print sa kompjutera, već povrh svega čak nije imala želju ni da mu ispravi ime. U uvodu standardnog pisma za rastanak stajalo je jednostavno neko drugo ime, i mesecima je to bila njena omiljena priča, i najbolji primer koliko je priglup bio slikar: da uopšte nije razumeo da ga je odjednom nazvala Kasper, a on je u stvarnosti bio nešto sasvim drugo. Najveći deo '99. živela je na visokoj nozi od ove priče, i pričala ju je svuda gde su želeli da je čuju, da je to savršena ilustracija koliko sujetan i izgubljen muškarac može biti.

Ali mi nismo hteli da slušamo o tome. Ne opet. Pa Sven učini poslednji pokušaj da promeni tok stvari:

"Zašto ne probaš neki pravi hendikep?", šušкао je dok je lagano otvarao kutiju Sweet Afton-a na stolu.

"Kako to misliš", upita ona i dopusti mu da joj pripali cigaretu svojim *Dupond* upaljačem.

"Mislim... takvog nekog, nad kojim bi imala totalnu kontrolu?"

"Nikad nisam mislila da bih mogla da imam nešto s nekim kome nešto određeno *nedostaje*", reče ona, malčice zbunjena.

"Ni ako bi imala kontrolu... totalnu kontrolu?", nastavi on. "Drugi mogu samo da odu..."

Lujza kriknu:

"*Nikad* niko mene nije napustio. Nikada! *Uvek* sam ja prva odlazila!"

Ali zatim nastade mala pauza, tokom koje je izgledala kao da se premisslja oko nečega. A Sven je bacao udicu:

"Zar nije bar *malo* primamljivo... ne pališ se bar samo *malčice* na to?"

Zar ne liči malo na moju priču o onoj devetnaestogodišnjakinji... koju sam opalio dan pošto sam to uradio njenoj mlađoj sestri?"

Pojavi se polako nešto znojavo i čudno požudno preko njegovog razljupka, kada nastavi:

"Ili ona slikarska firma... oni tamo, pričao sam kada smo poslednji put naleteli jedan na drugog... tupadžije, odrao sam ih do gole kože jednom dok sam još bio kod Klause Riskera... Ne liči li to bar malo? Samo malo?"

Lujza je naravno vrtela glavom, a Sven se smejao, i bilo je očevidno da smo je odvikli daleko od teme kojom je inače planirala da nas zabavlja ostatak večeri. Ako možeš da pročitaš njeno lice, neće ti biti teško da otkriješ da je Svenova replika nešto pokrenula. Razmišljala je.

I da je spreči u daljoj priči o njenom mladom slikaru koji je izvesno bio naivan, pre više naivan. Ali kojeg smo i mi ostali poznavali, i uistinu uvek bili saglasni da je čovek u redu. Bio je O. K. Ničeg pretencioznog nije bilo u njemu i zapravo je naslikao nekoliko savim izuzetne slike, i štaviše bio je kako kažu prilično siromašan, i sigurno nije trebalo mrzeti nekog kao što je *on*.

Da je spreči da dalje priča o tom jadniku. I o svim drugim, koje je prignječila. I možda naročito da je spreči da priča o njemu, koji je definitivno umro od toga. I Sven zato nastavi:

"Nisi sigurno nikada imala totalnu kontrolu... to je moglo biti samo nešto s pola srca, nešto..."

"Dobro mogu da vidim šta smeráš", reče Lujza, i njeno se lice ponovo promeni. Kao da je dobila nešto zbog čega bi se mogla *radovati*. Sada je bila bitno manje tvrdoglava:

"Takva jedna osoba, koja bi bila savršeno zavisna... od mene!"

"Da. Kao da imaš totalnu kontrolu nad..."

"Gde bi na meni bilo da odlučim hoće li živeti ili umreti,

Hoće li plakati ili se smejati,

U principu neko, koji ne bi preživio ako se odlučim za 'ne'
Baš tako!"

Sven podiže čašu, a Lujza zagrgolji malčice pivom pre nego što se kucnula s njim, krajnje zabavljena. I radosno su pozvali konobara, još jednom.

Ali onda su okrenuli svoja nasmešena, blistava lica k meni kao da će me poljubiti i zagrliti. Moradoh da uzmaknem. Jer se nisam slagao. Kako bih i mogao da se složim? Kako bih na bilo koji način mogao da učestvujem u njihovoj kolektivnoj samohvali?

"Grešite", rekoh. "S tim nikada nećete uspjeti!"

"Sada je on poludeo", frknu Sven.

"Mada je to očividno ispravno", požuri Lujza da doda, i kao u horu otpevaše:

"Kako je izgubljen..."

Poverljivi konobar posluži sasvim mudro tri velike krige piva i malu zdelu s grickalicama, i nasmešio se nekako pravdajući se i ponizno kada mu je Lujza namignula. Ali ja sebi ne dadoh da se upecam. Trebalo je da oni znaju bolje.

Bilo je sasvim izvesno prijatno i dobro i divno što je Sven naveo Lujzu da promeni temu. Ali zauzvrat uopšte nije bilo lepo od njega da je navede na pogrešan put na kojem se sada nalazila. Uopšte nije bilo lepo. Zato sam morao da se umešam.

"Zaboravljate jednu stvar", upozorio sam.

"Svaki hendikepirani je majstor manipulacije!"

"Paraplegičar!", povika Lujza.

"Kako paraplegičar može biti dobar u bilo čemu?"

"Zato što je to uslov njegovog preživljavanja", ciknuh ja zauzvrat.

"Pokušajte da zamislite vas, kako biste vi sami razmišljali ako biste bili potpuno zavisni od drugih ljudi? Ne mislite li da biste naučili trik ili dva?"

"To je bogme upravo ono što je slasno", Lujza ispusti zvižduk zavedena idejom,

"Imati potpunu kontrolu... potpuno poverenje..."

I samo udarati i udarati i udarati!"

"To možeš i da vidiš, prekinuh je,

"To je upravo to što je moć bolesnih: Da im se to ne radi. Ti si uradila sve moguće, ali upravo to nisi. To *ne radiš*. Imaš poštovanja za moć koja leži u bolesti..."

"Nemam poštovanja za govno!",

reče ona, razborito i potpuno bezosećajno. I istovremeno nagnu glavu na stranu i nasmeši se. Tačno kako radi kada ubode parče svinjetine na viljušku. Širok, izazivački osmeh. Uopšte ne bez šarma. Ali ipak ne dovoljno šarmantan da bih joj tek tako dozvolio da se izvuče s tim postulatim.

"To je previše prostački", rekoh.

"I previše lako. Dovoljno je lako gurnuti nekog invalida kroz prozor... Ali je sigurno i smešno... Ali gde je *izazov*?"

"Interesantno u vezi sa moći je da pobediš otpor. Nađi negde bogati čmar koji je gore, nađi mu slabu tačku i vozi po *njemu*."

"Kao što si radila s onim filmskim producentom, koji je uvek pričao tako mnogo o svojoj ćerki... ili onim iz marketinške agencije s ljubavnicom sa Tajlanda... svima njima koji su bili obezbeđeni..."

"Upravo njima to i treba."

"A uostalom ne možeš da upotrebiš sve te trikove iz dečjeg vrtića na onome koji stvarno razume šta je manipulacija", dodao sam, jer sam se sad već umorio od teme.

"Nikad ne možeš manipulirati onim, koji je sam zavisao od manipulisanja drugima da bi preživeo!"

Ali Lujza i Sven su odavno potpisali pakt, i gledali su u mene dižući ruke; zadovoljili su se time da kažu:

"Drugo je lakše,

"Moć je mnogo puta veća, ako radim kako Sven kaže,

Ti sve radiš tako komplikovano... naravno probaću sa paraplegičarem!"

"Nikada nećete dobiti tu bitku", odgovorih očajno,

"Pomislite ipak o ovome: Da bi preživeo sa hendikepom, čovek mora da manipulira okruženjem. Vi ne dolazite do kontrole. Hendikepirani je dobija. Oni su prepređeni. Uče tu vrstu igara..."

Kao što muškarci koji dobiju banku na poklon od prebogatog oca igraju igru celim putem kroz odrastanje. Njima ne možete bogami pripretiti povlačenjem za uši. Ili ih naterati da obećaju da će biti poslušni. To su jednostavno već pokušali mnogo puta... Poznaju igru!"

"Ne mislim tako", reče Sven, "I ti sanjaš o tome, zar ne? Potpuna kontrola nad drugom osobom?"

"Ne, kažem vam", povikah nemoćno, "Uzmite drugog, nekog ko nije izvežban da se snađe u nevoljama, zdravog i arogantnog, *pobednika!*"

"Izmišljaš, drugo je lakše", nasmeja se Sven, a:

"Nemaš pravo!"

reče Lujza, skoro omamljena dok je skidala jaknu, otkrivajući otekli torzo ispod veoma uske bele majice s kratkim rukavima.

I smešeci se zagrlili *Svena*.

Nikada – po njihovom mišljenju - ne bi bilo drukčije. Ništa ih ne bi moglo ubediti. Nisu bili u stanju da se postave prema sopstvenoj ulozi u ovom svetu, bili su izgubljeni u utopijama i fantazmima, i potpuno su izgubili osećaj za realnost.

Stoga sam imao sve moralno pravo na svetu da se zaletim svojim invalidskim kolicima u Svenovu kolostomu, tako da je poleteo u stranu i punom snagom lupio pravo u tumor na Lujzinoj desnoj dojci.

POSLEDNJA NEDELJA U OKTOBRU

Nije išlo tako dobro.

Henrik i Helena su ušli u "Olfert Fišer", a ja sam tamo samo sedeo i visio, sada već peti sat neprekidno.

"Zašto nisi gore kod Marijane?", upita Helena, i: "Hajde s nama", reče Erik. Ali kao da su dva došljaka iz svemira stajala preda mnom, i jedino što sam mogao da smislim kao odgovor bilo je:

"Zašto vi niste tamo?"

a kada oni odgovoriše:

"Baš odozgo i dolazimo",

ispraznih ostatak piva iz čaše, rekoh

"Srećno vam bilo", podigoh se sa barske stolice i požurih da obučem jaknu.

Iza sebe sam dobro mogao da čujem Helenu kako pita: "Zašto je tako dugo napo-
lju?" i čuo sam takođe da je Henrik rekao: "Pusti ga na miru", ali to nisam shvatio ozbilj-
no jer sam se već teturao dalje u grad.

"To me se ne tiče", mrmljao sam to kao neku molitvu hodajući centrom Kopenha-
gena, jer: Glavu gore. Dovoljno je i vremena i para. Posle mene potop. Jer mada mi je
išlo loše, nije bilo ni jednog razloga da verujem da bi se išta promenilo. Stvari ostaju iste.
Ili postaju gore. Ali to rade same od sebe.

Jer počele su da se događaju promene u vezi sa mnom. Male promene, na koje se
većina navikne tokom vremena. Osim što su moje bile stalne i čudne. U proleće sam
izvesno nagazio na bocu vina u stanu. Ili sam šutnuo nešto oštro. Ali iako je od tada pro-
šlo više meseci, rana je još bila jednako duboka i jednako široka – još je bila sasvim vla-
žna, a preko nje je nekoliko puta ležao sloj belog gnoja. Zbog kojeg sam uvek dolazio
u paniku i ispirao ranu tušem za sudove podižući nogu do kuhinjske sudopere.

A u junu sam morao mom zubaru sa čirom na desnim veličine oraha. "Veoma ve-
liki orah", rekao mi je kao početak argumentacije za veći tretman korena.

"Nešto je tu čudno", rekao je, "veoma čudna infekcija..."

"To lako možemo rastegnuti na duže vreme", rekao je kada sam počeo da se raspi-
tujem za cene i plaćanje, i bio je ljubazan, usred svoje stručne zabrinutosti zbog stanja
koje je ocenio "i te kako neuobičajenim", i izvesno sam sam znao da to lako i možemo
da uradimo. I ranije sam mu dugovao novac, i on ga je uvek dobijao. Nikada me nije
opominjao bez obzira koliko je morao da čeka da platim. Jer bio je porodični zubar iz
vremena dok smo još imali takvog, i pamtim ga otkad znam za sebe. Ali nisam mogao
da platim dvadeset osam hiljada, ni uz najpovoljnije odugovlačenje sa ratama. Bilo je ne-
moguće gledati taj "orah". "Samo ih izvadi", rekao sam, i tri nedelje kasnije imao sam sa-
vim nova usta, koja su se isprva činila čudno prazna. Dok nisam počeo da se privikavam
na to.

Nije dobro da se tako mnogo baviš sobom. Ali to je bila neizbežna posledica ovog
čudnog stanja u koje sam zapao. Počeo sam da *mršavim*. Ne da je to nešto smetalo, bi-
lo je štaviše na vreme, mislio sam stalno: Napokon sam počeo da ličim na ideal, najzad
sam bio isposnik kao Dejvid Bouvi, onda dok je stanovao u Berlinu i uzimao kokain. Te-
lo mi se podmladilo za deset godina. Mršav kao štap. I to bez ikakvih hemikalija. Ili ano-
reksije. Jeo sam ono što sam uvek jeo, i kenjao i pišao kao protočni bojler. Mogao sam
sve da pijem. Ispišao bih to samo deset minuta kasnije. Mogao sam da pojedem biftek
veličine tanjira i izložim se takvom proteinskom šoku da bih pao u san neposredno po-
sle obroka. Ali ni gram se ne bih ugojio.

Dakle nije bilo ničeg lošeg. Živeo sam kako mi je odgovaralo. Nije mi predstavljalo
nikakav problem da ustanem u tri sata posle podne i odmah počnem žurku. I da slavim
dalje. Sam. Ili u društvu. Do sedam ili do osam ujutru. Život je bio dug, gladak pokret
bez grize savesti, bez mamurluka ili kajanja.

Ali kada sam slučajno sreo Tomasa jednog dana, odmah posle ponoći u Stereobaru, i kada sam mu pružio ruke da bih mu rekao: "Stari momče... čuti bre, otkad se nismo videli!",

On me isprva uopšte nije prepoznao, a zatim me pogleda odbojno kao da imam AIDS i nehotice me upita:

"Ma šta se desilo?"

Da sam saznao da nije dobro, da su stvari zapravo pošle katastrofalnim putem – to dakle dugujem ljudima oko mene. Ali to je u njima, mogao samo to i tako da vidim. Nije bilo prvi put da se moj krug poznanika ponaša čudno, i otišao sam ubeđen u to da ni ovo nije poslednji put. Problem je bio samo u tome, što se činilo da su problemi *svuda*. Čak i kada sam nazvao Brigitu, a to je trebalo da bude najjednostavnije od svega. Naša laka, prozračna i pijana mala veza. Ali bila je čudnovata. I ona. Pokušao sam da zvučim najhladnokrvnije dok sam joj davao izgovor na koji je možda imala pravo:

"Hej... izvini molim te što te duugo nisam zvao..."

"To nisam primetila", odgovori ona.

"Da se vidimo opet?"

"To stvarno ne znam", reče ona lenjo, "zašto bismo se videli?"

What the fuck, mislio sam. Lepo naletimo jedno na drugo negde u gradu, i onda obično završimo kod nje ili kod mene. Ništa što bi se uzimalo tako ozbiljno. Ako je ne opalim ove večeri, opaliću je iduće nedelje.

To me se dakle ne tiče. Ništa od toga.

Ali ticalo me se.

Jer premda mi to još nije bilo jasno, mladost je bila prošla, i nije bila završena u jednom dugom, klizećem, postupnom pokretu, kao što se dešava drugim ljudima. Uopšte ne. Što se mene tiče, završavala se iz sata u sat. U principu sve je bilo gotovo, kada sam napokon poslušao savet koji sam čuo toliko puta: "Da li si zaista bio doktoru da vidi to što se..."

Od trenutka kada sam se popeo do te lekarku u zgradi okruženoj velikim vrtovima pored Sortedam Doseringa pa do trenutka kada je potpisala papire za smeštaj u bolnicu. Tamo smo sve završili zajedno. Dao sam urin, uzeli su mi krv – rezultati neće, sasvim izvesno, biti gotovi pre nedelju dana – a ona mi je izmerila krvni pritisak, i zatim su mi i ona i njen asistent uzeli još jedan uzorak krvi za još nekoliko drugih bolesti, kao i još jedan uzorak krvi da bi videli da li sam HIV-pozitivan... ali BINGO! Premiju sam izvukao već kod analize mokraće.

Rekla mi je da mi neposredno pretili opasnost od trovanja kiselinom, i da mi je telo puno "ketona", a zatim je rekla:

"Hitno te smeštam u bolnicu", i ispružila mi je papire, nastavivši:

"Nisi u stanju da izađeš", a kada ja rekoh: "To sigurno jesam", ona odgovori:

"Ne na moju odgovornost!"

"Sačekaj napolju", reče i tutnu mi papire u ruku, "neće dugo trajati."

Sedoh da sačekam u čekaonici, jer je rekla da će možda proći četvrt sata pre nego što ambulatna kola dođu i odvezu me. I *tada* je sve zaista prošlo. Izlazili su i gledali me svaka tri minuta, i ponavljali da su analize pokazale da je stvar uistinu ozbiljna.

Da, da, da... paranoidne, prezabrinute magarčine. Da li dobijaju bonus svaki put kada potpišu hrpu papira za hospitalizaciju? Ko je uopšte u svemu tome dobio tu sulu-du ideju? Nemam ni trideset godina. Nikada zgodnije nisam izgledao. Nikada se nisam osećao u boljoj formi. Otkada je postalo nezdravo biti vitak? Tako sam razmišljao, dok sam deseti put goz prepodneva išao u toalet da pišam.

I naravno iskrao sam se u jednom trenutku njihove nepažnje iz ordinacije pre nego što je vozilo stiglo. Iskrao sam se, i čim sam bio dole na šetalištu pored mora, požurih za ugao i dalje kroz pokrajne ulice, da ne bi mogli da me uhvate. I malo kasnije išao sam ulicom Nerebro, sasvim polako i kao da sam išao za Belmanom*, jer bilo je nečega što nije pristajalo ovome ovde, i nisam verovao u to, ali se ipak sve činilo drukčije, i kao da nikada nisam ranije ovde bio. Ali jednu ploču sam morao da čujem, toliko sam znao. Pre nego što bih uradio kao što su rekli. I odzvanjala mi je jedna neodređena pesma u glavi celim putem uz ulicu Nerebro, jedan stih koji je možda poticao iz neke stare Letfildove stvari, ili je to bio Moby ili možda Radiohead. Bez prestanka.

Prvo što sam uradio bilo je da telefoniram, ali iz nekog razloga nikoga nije bilo kod kuće, nigde, ni na jednom jedinom broju.

Ali, what the fuck.

"Come as you are", čulo se kada sam uključio muzičku liniju, ali koliko god sam pojačavao Nirvanu, nije delovalo i posle minut i po morao sam da ustanem i nehotice počeo da skupljam stvari koje su mi bile potrebne za bolnicu, jer nije bilo sumnje da će to tamo biti dugotrajan boravak.

A iz predsoblja čuo sam "Maybe I'm happy... I think I'm down", i to se nastavilo, i postalo još gore, kao da sam na kraju slušao propoved sudnjeg dana, taman pre nego što će me poslati u pakao. Ali to je bila naskroz sumanuta predstava, mislio sam, dok sam oblačio mantil i pakovao stvari, jer ako sada završiš na nekom pustom ostrvu... i ako moraš da izabereš samo jednu stvar? Pokušaj da zamisliš to! Samo jednu stvar možeš da poneseš, a ne znaš koliko ćeš dugo biti tamo, a samo jednu stvar možeš poneti, i ništa drugo... Šta ćeš izabrati?

Teško je to uzeti ozbiljno. Jer je to samo šala, to tamo. Moja izgubljena lekarka smislila je jednu fantastično lošu malu šalu, i nema ni najmanje sumnje da ću se vratiti u ovaj stan već večeras. Koliko sam uostalom mnogo voleo ovaj stan, mislio sam – i tako sam našao i jedan diskmen i jedan CD sa Sparklehorse, i stavio ih u džep. To su dakle dve stvari. I zatim sam se oprostio od svog civilnog statusa i rekao zbogom svom stanu i mojim stvarima i krenuo niz Nerebro s papirima za hospitalizaciju i dalje ka bolnici na Bispebjergu. Tamo su umrli moj deda i moja baba, i moj otac, mislio sam. Sve vreme mislio sam na to, dok sam išao ulicom Nerebro, ali kada sam konačno došao do bolnice, preko brežuljka i sve do prilaznog puta za Kopenhagen, i ušao u nešto što je ličilo na park, sa malim travnjacima i cvećem i drvećem, pomislio sam: To ne ide. Ne to ovde. To je san.

Nisam verovao u to. Ne tiče me se, to ovde. To ne može biti. Ali ušao sam u foaje, a na sofama gore pored prozora sedeli su neki pijani Grenlandani i vikali, a jedan jednogodišnji čovek je sedeo u invalidskim kolicima malo dalje, poviše u jednom uglu i pušio

* Bellman, švedski rokoko pesnik, sinonim za Bahusa, pisao pesme o vinu i slobodnom ljubavnom životu

cigarilos dok je psovao na njih. Poznavali su se i koristili lična imena, a ja sam išao dalje zgradom do lifta i dalje do šestog sprata, gde sam uručio svoje papire za prijem u bolnicu i rekao dobardan-dobardan, i to ovde me se ne tiče.

Ali bili su ljubazni, i objasnili su mi da će do daljeg biti samo ispitivanja. Ali moram istini ipak pogledati u oči, da neće biti isto kao pre. I nije bilo sumnje da je stvar ozbiljna, jer šećer u krvi je bio do neba visok, a puls je bio abnormalan. Nikada nisu videli nešto slično, smejao se dežurni, i požurio da doda: "Ne dok sam ja bio dežuran", i činilo mi se da u njega mogu imati poverenja kada me je pogledao u oči i rekao: "Još ništa ne možemo da kažemo"... I prve injekcije mi neće naškoditi. Bile su potpuno neškodljive. "Služile su samo za ispitivanje", reče on, i pola sata nakon toga počeo da mi upumpavaju insulin, i jedan sat kasnije odvezli su me u dvokrevetnu sobu, gde je bio samo jedan krevet.

Tamo je bio jedan veliki prozor, kroz koji se moglo gledati na ceo grad, i četiri bela zida, moj krevet i noćni stočić s fiokama i točkom. Inače ništa drugo.

"Imaš sreće", rekoše,

"imaš je celu za sebe!" Ali to sam sigurno imao da zahvalim nekom drugom ko nije bio tako srećan, jer je naime bio mrtav, to je svako mogao da vidi, Ali to se mene ne tiče, mislio sam, pa se nasmeših i rekoh "Da, da". Dolazili su i pregledali me u jednakim vremenskim razmacima i uzimali uzorke krvi i davali mi stvari i razgovarali sa mnom, i onda kada sam kasno u noć konačno bio zaspao, dolazili su na svaki drugi sat i budili me i objašnjavali da "su samo želeli da me vide". U pet sati ujutru, probudili su me, bila su to dva bolničara, i morali su da me prodrmajaju da bi me probudili, i kada sam otvorio oči mogao sam da osetim da je sada sve naskroz loše, jer sam počeo da se tresem celim telom, i osećao sam se kao da sam napolju pod snegom, jer je bilo hladno, kao da pada sneg, i kao da me hladnoća i sva ta drhtavica mogu ugušiti. Naredili su:

"Popij sada ovo ovde!"

i ja popih pola litra najodvratnije tečnosti, koja je bila tako puna šećera da sam mislio da je to neka šala dok sam je pio, i kada sam bio gotov, objasnili su:

"Sada si u fluktuaciji šećera", a ja im se nasmeših i rekoh:

"Da, fluktuacija", i pre nego što sam se onesvestio, pomislio sam: Zovite to kako hoćete... to se mene ne tiče!

Bolnička rutina je nešto potpuno posebno. Privikavaš se brže nego što bi pomislio. Ima nečeg prijatnog u pacijentima staračkog doma, što bogovi moraju da znaju jer su iz dana u dan prolazili tuda i molili:

"Kako se odavde izlazi?"

Počeo sam odmah da stičem prijateljstva sa njima. Jer oni su imali problem – ne ja. Zato sam ih pozdravljao. I slušao njihove priče koje su svaki put bile nove.

Jednog jutra probudilo me je neko povlačenje za palac. Kada sam otvorio oči, gledao sam pravo u naborano lice koje je pripadalo dami od devedesetak godina. Bila je u kućnom ogrtaču, i imala je par velikih naočara na čelu, i pored nje je stajao mali kofer, i upitala je:

"Je li me to Vi vozite kući mom ocu?"

"Zašto neko kao ona leži ovde, a ne u staračkom domu?", upitao sam kasnije jednu bolničarku.

"Na to i mi pokušavamo povremeno da skrenemo pažnju", reče mi ona i pogleda me kao da sam idiot.

Bila su tu i nova čudnovata poznanstva. Kao ono s čovekom u invalidskim kolicima, koji je danima sedeo sa diskmenom pred panoramskim prozorom. Piljio je u pejzaž sa svim tim stanovima i Bispebjergu, vilama sa baštama u Emdrupu, u sve te krovove i dimnjake. Ali nikada ništa nije rekao. I nijedan jedini put nisam ga video bez diskmena.

Tek kasnije saznao sam koju vrstu muzike je slušao sa kompakt diskova. I tek kasnije mi je postalo jasno da su diskovi bili verovatno "jedan element" u njegovom ponašanju, ili kako bi to već trebalo da se nazove. Kada smo počeli da razgovaramo, pričao je o tim diskovima, i samo o njima, i hteo je da ih i ja čujem. Više puta sam ljubazno zahvalio, i odbio, i tako sam činio dok me jednog dana Sparklehorse nisu počeli da zama-
raju.

"Mnogo hvala", rekoh, i ponadao sam se da je to možda Osvald Helmut. Ili Leo Matiesen. Ali to nisu bili oni. Jer je to bilo neko užasno sranje, gore od rike govoda. Najgori oblik New Age-nadrilekarstva. Blef, prevara. I trikovi i fazoni. Tako mnogo harmonija, da je bilo skaredno. Ali ne treba vređati ljude, uopšte ne kada je jasno da su se već dovoljno zaglibili... I tako umesto da kritikujem njegov užasni muzički ukus, upitao sam:

"Od čega zapravo boluješ?"

On zapali cigaretu i uspelo mu je da popuši samo njen deseti deo pre nego što je morao da je ugasi...

"Rak pluća", reče.

"Au!", rekoh, jer nisam mogao da smislim ništa da kažem. I nisam znao da li treba sada i ja da ugasim cigaretu, ili bi to sve samo učinilo još gorim. A nisam znao ni da li treba da kažem da je grehota, da mi ga je žao, ili je trebalo da samo pokušam da promenim temu. I pokušah da zvučim kao da sam optimista u njegovu ime i upitah:

"Ali ide nabolje, zar ne? Mislim... sa svim tim mogućnostima danas... Primaš li hemoterapiju?"

"Ne", odgovori on, "U terminalnoj sam fazi..."

Gledao je za tren kroz prozor, a malo zatim me pogleda, i mora biti da sam odao strah ili odvratnost, jer požuri da doda:

"Tako je to. Nije bogme neka tragedija... imam šezdeset i jednu... video sam sve što je trebalo", pa se odvezao, i video sam ga tek dva dana kasnije. Dali su mu jedan držač, neku vrstu stativa, na koji je bila pričvršćena posuda sa crevom, koja je išla u njegove vene. I pravio sam se kao da ga nikada ranije nisam video.

Dani su bili puni susreta i uputstava. Saveta o ishrani. Saveta o kretanju. Analiza jetre. Analize bubrega. Nivoa šećera u krvi. Susreta na odeljenju za povrede, gde su gledali naprsline na mojim stopalima i mazali masti na njih. Terapija nogu. Pregleda vida, pre nego što oslepiš od tog što imaš: Pregleda, tokom kojih su mi ukapavali tečnost koja širi zenice, tako da sve postaje bleštavo belo i na kraju sam morao da nosim naočare za sunce kada sam posle ispitivanja izašao na svetlost. Instrukcija kako da se pridržavaš savršeno krutog programa obroka i međuobroka i insulinskih injekcija četiri puta dnevno. I dobro sam znao da toga nikada neću moći da se pridržavam. Može biti samo jedno, naime, još gore.

Ali još sam mislio: To se mene ne tiče. Ni onda kada sam jednom nazvao Brigitu, dole iz hodnika, pokraj svih pijanaca i invalida u kolicima. Odatle sam je nazvao i pokušao da to bude na stari način. Cool. Zdravo, skoro malčice oholo. Nisam rekao ni reč odakle zovem i šta se dogodilo. Ali posle samo nekoliko minuta ona me upita:

"Zašto zapravo zoveš?"

I zatim je objasnila da:

"Nema više ničeg među nama",

i dobro sam znao da će to reći, i nije rekla ništa više, tako da nisam mogao a da ne ukapiram da je već saznala.

"Ali ne smeš sada na kraju svega da misliš da je to zato što si se razboleo. Moraš mi sada verovati..."

reče ona, i mada nisam odgovorio, nastavila je

"To naravno nema ništa sa time..."

Upravo sam hteo da upitam da li to znači da će možda doći da me poseti, ali ona požuri da pita:

"Možemo li da budemo samo prijatelji?"

Izvesno da je poslednja rečenica imala efekat. Lekari su mi sasvim jasno rekli da ni pod kojim okolnostima ne smem taći alkohol, dok ne budem "dobro regulisan". To će u svakom slučaju trajati godinu dana, rekoše mi, a ja sam mislio: No, hoću li to dočekati?

Ali i od drugog se može umreti, od doživljaja sa drugim ljudima, na primer, i tako tri sata pošto sam nazvao Boa i zamolio ga da se sretne u gradu, i pošto smo otišli da pijančimo, a to je trajalo do duboko u noć, i tako sam se sklonio od njihovog medicinskog cirkusa i pošao sa Boom u Autoban, pa u Imbis na Vesterbrou, i kada više nismo imali želju da ih gledamo, otišli smo dalje do Pussy Gallore** na Nerebrou, i bio sam na vrhuncu. Na vrhuncu, najprostije rečeno.

"Dobar dan Auk... otkad se nismo videli!"

"Nee", odgovori ona, "zar ne... Torsten? Koliko si bio debeo! Izgledaš izvrsno", reče ona i ispruži ruke i zagrli me i poljubi me tri puta u usta. I predstavi me Ani, a Ana reče:

"Imaš li malo koka kole?", i reče:

"Upravo idem" i dodade da treba da krene preko Rusta, a tamo sam i ja pošao i nastavilo se istom brzinom kroz celu noć, mada sam dobio izričitu poruku da ne smem da napuštam bolnicu a da se ne pridržavam pravila ponašanja i mojih razgovora sa doktorkom, jer moje stanje još uopšte nije bilo stabilno. Jer "Nek' se nose", mislio sam, i kada sam konačno stigao kući, sam i savršeno preznojen, otvorio sam bocu viskija i probudio susede Nirvanom i Offspringom i Moby-jem, isto kao u dobra stara vremena pre nego što su me smestili u bolnicu.

Sve dok – mora biti – nisam pao.

Posle više sati probudio sam se, i video sam slomljenu čašu i prevrnutu stolicu svuda oko mene i *tresao* sam se. Bilo je kao da se davim, kao neka vrsta biohemijskog davljenja, bio sam zbunjen i uplašen na jedan novi i veoma čudan način, i osećao sam žmarce po celom telu. Pokušao sam da ustanem, pao sam, pokušao sam lagano da puzim ka kuhinji, kroz sobu, gde sam ipak pao i posekao glavu o nešto oštro, tako da sam

** Toples bar u kraju gde se mogu naći prostitutke: poslednjih godina kraj je uređen na "holandski" način.

počeo da krvarim. Kada sam došao do kuhinje, uspelo mi je da se pridignem tri četvrti otprilike i da se uhvatim za jednu policu – koja nije izdržala, pa se čaše i tanjiri i sve moguće što je na polici stajalo uz tresak sručilo na tepih. Puzao sam po kuhinji između svih tih krhotina i parčića, dok nisam našao tablu čokolade, koju sam izlomio i strpao u sebe, i otvorio sam frižider i sručio pakovanje mleka u mene, ali ono što je počelo da mi se vraća, pošto sam se napokon pridigao... nanovo se slilo u mene, i još sam se znojio i tresao.

Kada sam počeo da se osećam malo bolje, uspelo mi je da se postavim četvoronoške, uhvatih se za sudoperu i polako se uspravih, a malo zatim dohvatih i jednu šolju za kafu. Tamo je stajala iz nekog razloga stara vrećica sa tucanim kristal šećerom, i ja ulih šećer do vrha šolje i posvuda preko kuhinjskog stola, i stavih šolju ispod slavine.

I kada se šolja napunila, ispraznih je u jednom gutljaju. I ulih još šećera i još vode, i popih to još jednom. I napunio sam je ponovo i micao se jedva ukrug u mešavini iznenadnih, grčevitih pokreta, i ispraznio šolju još jednom. Zatim sam pogledao u šolju, i tamo je ležala bela, zgrušana kaša na dnu, i ličila je na cement.

"Bilo je za dlaku", reče nešto u meni i ja počeh da paničim, jer nisam ništa mogao da prepoznam, bilo šta, i ova ovde biohemija će me ugušiti ako nešto smesta ne preduzmem, i polagano sam se odteturao do vrata. Otvorio sam ih i pozvonio na vratima 112...

"Morate odmah doći", šaputao sam dežurnom,

"ovo je sasvim loše... skroz loše".

Ali dok sam govorio u slušalicu desilo se nešto čudnovato, jer sam počeo da bivam tup i umoran i sanjiv. I mislim da sam se onesvestio upravo pored telefona, jer jedino čega se sećam je osećaj da me nešto strano dodiruje, i da je to veoma blago, i za tren mi se činilo da lebdim, ali zatim su me smestili na nešto meko, i malo kasnije drmao sam se kao kad čovek sedi u nečemu što vozi.

I da sam se dan kasnije probudio u dvokrevetnoj sobi u bolnici.

"Možeš li da vidiš šta mislimo?", upita lekarka kada je izašla posle podne da bi me videla,

"Opasno je! To se mora uzeti ozbiljno... Bilo je blizu. Imao si BS na 1,2! Znaš li šta to znači?"

A ja sam zatresao glavom dok sam mislio: serem se i na to. *Serem* se na to!

Ali posle još jedne fluktuacije dan kasnije, počeo sam da mislim: Kad bi me samo Brigita nazvala.

To naravno nije učinila. Ali Henrik je došao jedne subote posle podne, i bilo je valjda više od devet meseci otkako smo se poslednji put videli. I naravno da je čuo za sve inače ne bi sigurno bio ovde, ali rekao je samo ovo:

"Izlaziš li s nama do Vangedea?"

I Helena je gledala tako izbuljeno u mene, kada sam zakoračio u kuću, kao da sam zaražen, ali je brzo povratila prisebnost i zagrlila me i poželela dobrodošlicu, a Henrik požuri u kuhinju gde je stajao poslužavnik s bocom Šablea i tri čaše i činja sa kanapeima, i zatim nazdravi, dobrodošao boga mu, sinja kukavico...

Ponudili su mi veoma mršav ručak, s gomilom povrća i hleba, a Helena je objasnila:

"Sve znam o tome... moj stric je imao isto to",

ali zbog nečega kao da je ipak gledala iskosa u mene, ili možda srećno, ne znam, jer se smešila i dodala:

"Brojim kalorije po celi dan."

"Kako zaista nalaze tako nešto?", upita Helena, dok smo sedeli u njihovoj divnoj kući u Vangedeu više sati, i malo-pomalo hvalili ručak toliko puta da je postalo gotovo mučno, i niko od nas nijednom reči nije dotakao to, o čemu se sve i radilo,

"kako ljudi uistinu dolaze do te dijagnoze?"

Nastala je pauza, još jedna pauza, i postalo je neprijatno, ponovo, pa sam pokušao da odagnam pitanje zadovoljivši se time da kažem:

"Našli su šećer u urinu",

i pre nego što sam uspeo da ispričam o drugim analizama, koje jamačno nisu bile manje jezovite, Henrik okrenu sve na drugu stranu rekavši:

"To je uprkos svemu mnogo bolje nego da su našli urin u šećeru!",

i kriknu od smeha, i ja se sam nasmejah, glasno i skoro histerično, i tako mnogo sam se zabavljao, da bi se tako nastavilo cele večeri da mi Helena nije položila ruku na rame i rekla da nije važno. Ne zanima ih to na taj način. U svakom slučaju nju ne zanima. Ni Henrika.

Ali malo zatim ponovo smo se svi smejali, bez nekog razloga i kao da smo se skoro vratili sa neke sahrane i morali sebi da damo oduška, i Henrik donese bocu *Armanjaka*, a onda i Helena ode u kuhinju i pripremi kafu, a Henrik upita:

"Imaš li određeno vreme, kada morate na kontrolu u... u bolnicu?"

i smejali smo se ponovo kada sam objasnio da uopšte nisam "uhapšen". I sat kasnije Helena je pozvala taksi da me odveze u Bispebjerg.

I dok smo čekali i pijuckali *Armanjak*, koji su očividno kupili jer su znali da ću doći, pomislio sam:

"Brigita..."

Pomislio sam:

"Hoću li te ikada opet videti?"

i u istom trenutku pomislio sam: Da li je to pitanje? Da li je to tako ozbiljno? Da li je? Ma priberi se! Neka se nosi. Nije reč o tome!

Ali ipak je bila reč o tome. Jer kako se ovo ovde završava? S tim da sedim pred tobom i molim te da me zagrliš... kao starac? S gnojavim ranama na potkolenicama? I stopalima hladnijim od leda? Koja već više ništa ne osećaju kada njima nešto dodirnem? Najpribližnija prognoza jeste potpuna askeza do kraja života. Totalna urednost. Kao neki malograđanin.

To mora da je san. Pa bogme i jeste. Koliko bi joj se radovao ako bih bio savim iskren? Nije li skoro svejedno?

I zagrlih Helenu a Henriku pružih ruku kada je taksi stigao, smešio sam se srdačno dok sam sedao na zadnje sedište. I namignuo sam im, kada je auto počeo da vozi unazad sa njihovog prilaznog puta. Izvukao sam se iz krize, još jednom.

Ali ipak je negde u meni nešto razborito i sa prebacivanjem opet i opet govorilo:

"Zar je uistinu to smisao? Zar nisi mogao to bolje da središ? Imaš dvadeset devet, a već si starac..."

i mogao sam samo da pognem glavu i da se osetim posramljen.

Odmah zatim čuh kako mi se neko ruga:

"Mogli bismo da budemo heroji, samo jedan jedini dan... zar nije bilo tako? Ali taj je dan prošao, zar ne? Skroz naskroz je prošao *sada*, zar ne?..."

i mora biti da sam pričao sam sa sobom jer me je vozač taksija jednako molio da učutim.

"Samo hoću kući", mrmaljao sam, i pade mi na pamet koliko sam zaista voleo Hele-nu. I tek kasnije sam to opazio: Rekao sam "kući". Tako bogme nikada nisam zamišljao da ću ikada reći za bolnicu.

A glas reče:

"Znaš dobro, zar ne? Postao si čudovište. Danas je Noć veštica. Imaš svoju ulogu. Ti si nakaza!"

To je bilo preterano. Sasvim sigurno. Ali ipak nešto je sada definitivno bilo okončano. Koliko sam mogao da znam. Mogao sam to da primetim. Upravo sam dobijao drugu vrstu tela. Nova fluktuacija šećera je nadolazila. Počeo sam da se znojim i tresem, i znao sam da sada treba da uzmem sav taj groždani šećer koji sam imao kod sebe. Sme-sta. Ali to nisam učinio. Jer nije pomagalo. Ništa nije pomagalo.

Jer sada odbrojavamo. Uskoro će udariti gong. Sati je dva i jedan minut ujutru. I to je poslednja nedelja u oktobru.

PONEDELJAK POSLE PODNE KOD ANETE

Ponedeljkom navraćam Aneti na šolju kafe u njenom stanu u ulici Elme.

A ona mi ispriča kako su se lepo proveli u gradu, ona i Kirsten i Lisbet, prošlog vi-kenda na Nerebrou i Vesterbrou i Kristianshavnu.

I ispriča mi o diplomskom radu, jer se zapravo mnogo toga izdešavalo dok me nije bilo, i bila je sasvim sigurna u to, da sam sada savladao svoju autorsku blokadu. Radila je iz sve snage na zaključku, a uvod je bio takođe gotov, reče ona. I imala je otprilike ideju koje knjige bi trebalo da pomene u literaturi.

I smešila mi se, rekla mi je da je dobro, dobila je ipak posao za vreme letnjih ras-pusta u Pussy Galore.

I rekla je da nema nikakvog razloga da sedimo u kuhinji, mogu konačno u dnevnu sobu, i bih li popio šolju kafe.

I sede preko puta mene, na jedan mali tronožac ispred niskog stola pored sofe, i po-če da priča o Keniju, s kojim se zabavljala pola godine. Mada je bio tako smotani gubit-nik i glupavko, da je više puta pozajmljivao novac od nje.

I pričala je o Oleu, s kojim je bila posle raskida sa Kenijem. I zabavno je bilo, rekla je, što se svim njenim prijateljicama činilo da je bio dupeglavac i dosadan, da bi čovek na kraju pomislilo da to i nije istina. Ipak je s njim izdržala godinu dana.

I nasmeja se ponovo, i ispriča mi koliko je ozbiljna situacija bila, da joj je tetka pre-kjuče ponudila ekonomsku potporu, da ne bi morala tako mnogo da radi i da bi mogla da nađe mira za diplomski. Rekla je da joj je tetka obećala sumu koja bi odgovarala di-mitenskoj tarifi, tačno 7500 mesečno na ruke, svejedno koliko joj bude trebalo da za-vrši taj diplomski.

I reče da je i njen otac takođe razumeo koliko je teško. Dao joj je 40.000 kao pred-ujam na nasledstvo, nasmeja se i reče da se stidi zbog toga što je već počela da troši te pare.

I ispriča o Jensu kojega je merkala odavno, odavno. I sada ga je ponovo srela, u petak u baru Barbar na Vesterbrou, dok me nije bilo.

I pre nego što je donela kafu iz kuhinje objasnila je da je moćno i super bilo s njim. Iako je sutradan morala da uzme kontraceptivnu pilulu.

I kada se vratila iz kuhinje s kafom, i baš pre nego što je stavila ibrik na sto, reče da me više ne voli.

SVAKOG TREĆEG U MESECU

Kada je bio gotov i sa usisavanjem u trpezariji, činilo mu se za tren da je nešto čuo, nešto je plakalo. Bilo je daleko, ali ipak tako glasno da je mogao čuti ovde gore u stanu. Isključio je usisivač i pokušao da oslušne. Ali ipak nije bilo ničeg dovoljno jasnog.

Gledao je zadovoljno po sobi. Ni na čemu se nije moglo prigovoriti, bilo je sve cacum-pakum. Zato je otvorio vrata terase još više, da bi se stan dobro provetrio.

Sada je bilo vreme za potpunu ličnu higijenu. Bio se naime već okupao i oprao kosu, neposredno pre nego što je počeo sa poslednjom prostorijom. I sada je kosa bila suva, pa je bilo vreme da počne s brijanjem. Naime ne sme biti nijedne stvari koja nije u redu. Ne danas. Jer je bio treći u mesecu.

Radovao se današnjem danu. Kao što se uvek radovao. Treći. Tada se prekidalu rutina. Dešavalo se nešto drugo. Stoga se radilo o tome da se držiš forme. I da radiš stvari kako treba. Da održavaš izvestan stil. Jer možeš biti nemaran. Ali ne smeš biti aljkav.

Vratio je usisivač natrag u orman, polako otkopčao košulju, položio je na stolicu koja je stajala za tu svrhu ispred kupatila i uđe u nj.

Ali izvesno je bio zaboravio losion posle brijanja u sobi kada je čistio kupatilo. Prilično neobično. Pa je morao da se vrati, a uostalom morao je i da otvori prozore više unutra, mislio je, jer bi se lako mogli sami zatvoriti, a prostorije tako poprimiti neprijatan miris.

Ali dok je otvarao prozor, čuo je ponovo onaj divlji plač dole iz Grendalovog parka. Zvučalo je kao dete koje je bilo užasno tužno zbog nečega, i on požuri na terasu i počne da gleda na ulicu. Ali nije ništa video, i to je bilo doista čudno. Jer se plač čuo prilično glasno.

Ali dok je osluškivao tri minuta i pošto još nije čuo nastavak plača od koga god to bilo, vratio se u kupatilo.

I kada je završio sa brijanjem i kada mu je lice nalikovalo guzi sveže oprane bebe, doneo je vrednosna pisma u antre. I da, da. Bilo je dosta dobro. Bilo je prebačeno, stalna penzija je uplaćivana na tekući račun a glavница je bila osigurana. Sve je bilo u redu. Ni na šta se nije moglo prekorno uperiti prstom.

Pa je došao na dobru ideju da učini nešto neobično za bilje u stanu. Zato je podigao jednu veoma veliku paprat, i polako je nosio te pažljivo izneo na terasu.

Ali opet se čuo plač odozdo. Bio je sasvim jasan, mada se pomerio. Kao da zvuk sada dolazi odnekle iz parka, dok je ranije bio pre dole na ulici. Ali je još bio jednako srceparajući. On zato požuri da stavi biljku napolje i zatvori vrata terase za sobom.

Odeća je ležala na komodi. Sveže ispeglana košulja odozdo iz radnje za hemijsko čišćenje, sveže ispeglane pantalone, sako, drečavo beli veš i kravata.

Pošto se obukao, uzeo je smeće iz kuhinjskog ormara i vezao plastičnu kesu urednim čvorom, kao što je uvek činio. Pa je otišao do stepeništa, otvorio okno za smeće i bacio malu tanku kesu. Ostao je da stoji pored otvora za smeće dok nije čuo jedno slabo "bump". Zatim ga je zatvorio i zaključao ključem u obliku slova "t" i ključ je kasnije okačio o vešalicu za odelo u antreu, odmah pored ulaznih vrata.

Otvorio je vrata od zgrade i počeo uobičajenu šetnju do kioska na stanici. Bilo je pre podne, bilo je vreme da se kupe cigarete i ono što možda nedostaje u kući. Kasnije, uveče, kupovao je ponekad još jednu kutiju. Ali u tom slučaju nikad više od kutije od 10 komada.

Uskoro će proleće, i zastao je na tren da pogleda trešnje koje su sasvim obelele i odjednom je došao u nedoumicu: Da li obele *pre* nego što procvetaju ili *su* procvetale pošto su obelele?

Ali onda spazi nešto. Jer na uglu Grendalovog parka i Gothobsveja video je svog prodavca cigareta.

Prijatan Pakistanac živeo je u zgradi u vlasništvu, ali ipak su ga retko mogli videti na ulici. Sad je stajao ispred svog automobila. Novog automobila, koji je kupio pre pola godine. Mali Polo, zeleni Polo, i novi Polo, kao što je mnogo puta pričao. Psovke su neke bili napisali preko njega, i, kao što je video, sprejom su nacrtali i kukasti krst.

"Šta se zaboga desilo?", upita on,

ali prodavac iz kioska samo odgovori:

"Idioti. Vandalizam... Glupi ljudi",

i nije rekao ništa više jer je upravo razmazivao razređivač preko grafita, a na hladnjaku su ležali krpa i mala četka, i neke druge limenke i tube s hemikalijama. I prodavac počne krpom da trlja krov. Mada je svako mogao da vidi da će to bez sumnje zahtevati lakiranje u ovlašćenoj radionici.

"Tako nešto se nekad nije događalo", pomisli on. "Negde drugde, možda, ali ne u Vanlesu." I želeo je da nešto kaže prodavcu, ali se u poslednjoj sekundi predomislio, slegnuo ramenima i poželeo mu "Dobar dan". I zatim pođe dalje, sasvim suprotnim putem, kao što je uobičavao. Gore ka Primi, sada je bilo zatvoreno gore, gde je nekada imao trgovinu. Bilo je to uostalom na svaki način praktično jer je došao na pomisao da ima kafe samo za još jednu filter vrećicu. Što će mu sigurno zadati problem sutra ujutro. Treba da kupi i kafu.

I malo zatim spazio je dete.

Čuo ga je pre nego što ga je video, i bio je to tačno onaj glas koji se čuo odozdo sa ulice. Ali skoro da nije mogao da poveruje. Da nešto tako malo može da pravi tako veliku galamu. Jer je to bilo dete od možda 8 godina. I uz to bilo je veoma ružno dete, s debelim naočarima, crvenokoso, i prilično debelo. I jedan mali bicikl je bio tu. Ali plač je prestao odmah tu blizu, dok je tražeći pogledavao oko sebe.

"Šta zaboga nije u redu?", upita prijateljski. A dete pogleda nagore s mnogo nepoverenja i veoma se uplaši. Očevidno *nije* uopšte imalo poverenja u njega, i nije se usuđivalo da odgovori. Pa je morao da ponovi pitanje još jednom, pre nego što je dete prevladalo strah, ostavilo bicikl i reklo:

"Ne mogu da nađem tatu."

Ali zatim poče da plače opet, i pope se na bicikl i požuri nazad istim putem kojim je i došlo - gore duž Godhobsveja, i prema Salingveju.

I znao je u dubini duše da mu se ne sviđa to malo dete. Instinktivno je osećao antipatiju.

Jer niko ne voli predebelu decu. Ali ipak je gledao za njim, pošto je ovo krenulo na bicilu i vratilo se istim putem kojom je i došlo.

Opazio je da je još jecalo, ako je to uopšte moguće glasnije nego pre, i bilo je nečega u toj situaciji što mu se nije sviđalo - uopšte nije voleo to što se tako nešto moglo desiti. Pa se uistinu odvažio da ipak pomogne detetu. Da pozove taksi, pa da ono može sigurno da dođe kući.

"Ali šta ako ona stanuje odmah tu blizu?", pomislio je, odustajući odmah od akcije.

"I ako je vozila bicikl da bi pratila svog oca... baš iz tog razloga što nikoga nije bilo kod kuće?"

To je bila dilema, mislio je. Dok je išao dalje Gothobsvejom, gore prema *Primi*.

Jer neko bi trebalo da se usudi da uteši dete. Neko bi trebalo da je zagrlji, podigne i kaže da je sve u redu i da više ne treba da se plaši.

Ali u ovim vremenima... To nije bilo bez rizika, i on je već zamišljao kako pritrčavaju nepoznati ljudi i upozoravaju na pedofiliju i zavođenje maloletnice i kako ga saslušavaju u policiji.

A on je situaciju doživljavao kao da mu je to ružno malo dete bilo na neki način blisko. Kao da je htelo kontakt s njim. Tako je to doživljavao. Sve dok nije ušao u *Primu*, gde je kupio 500g kafe i četvrt litra slatke pavlake i 20 komada *Prince*-a. I kao da problem više nije postojao. I to je bilo olakšanje. Pa je mogao lepo da ode iz supermarketa kući ulicom bez spekulacija o tome da li će se neko pobrinuti za dete.

Ali kada je prolazio pored tezge uz prodavnicu cveća, ponovo je spazio onaj mali bicikl, i čuo je zvuk nečega što bi se moglo nazvati komešanjem, galamom, a jedan povišeni muški glas iako pomešan s drugim glasom mogao je trenutno da prepozna.

Bila je ponovo tamo... pokraj jednog lepog mladića u kožnim pantalonama. Muškarac je vukao bicikl po trotoaru, a dve pune kese iz *Prime* visile su sa po svake strane upravljača, pa se bicikl zanosio čas na jednu čas na drugu stranu. A mala debela devojčica vukla je svoj bicikl pored mladića i još plakala ali je njen otac samo išao iza nje ne odgovarajući detetu kada je zapitkivalo, jer niko ne voli debelu decu.

"Nadam se da neće da počne da bije dete", pomisli on i ubrza korak. Ali, naravno, mladi otac je uradio upravo to, i mogao je jasno da čuje šamare.

Ali iako je to čuo, pošao je udesno i naniže bočnom ulicom ka Godhobsveju gde je stanovao. I požurio je dole u ulaz svoje zgrade, i naravno mislio je, da je samo mladi, tako bi išamarao mladića zbog toga. To bi sasvim sigurno učinio. Nekada.

Ali sada nije nekada, i pošto se uspeo na 2. sprat, čuo je užasnu buku sa leve strane. I dobro ih je poznao, te što pune svoj stan bukom da sakriju da se nešto dešava. Izvrsno ju je znao. Bila je to lepa devojka sa svojih 41 i velikim stereo uređajem i koja nije imala stalnog momka za sve vreme koje je *on* tu stanovao, koliko je znao.

Zatim se popeo dalje do četvrtog sprata gde je živeo, pomislivši: "Samo mi ova buka treba. Treba da bude tiho."

Ali odlučio je da prihvati situaciju takva kakva je, jer danas je bio izuzetak. Jedan jedini put mesečno. Tako je razmišljao dok je stavljao vindjaknu na vešalicu za odelo pored "t"-ključa od okna za smeće.

I iz vitrine doneo je CD. Jedan CD sa Frenkom Sinatrom, a nije voleo mnogo Frenka Sinatru jer onda, nekada, kada se još nešto dešavalo, gledao je filmove, i jedan od filmova zvao se "Kum", i tada se pričalo da je upravo Frenki bio predviđen za ulogu Džonija Fontejna u "Kumu". Ali sada kada je snimljen treći nastavak ipak je često slušao jednu stvar sa ovog diska, i to je radio od 1991. Ne zato što je voleo tu pesmu, već je to pre bio ritual. Slušao je tu pesmu. I zatim je usisavao. Pa je ponovo slušao pesmu. Zatim bi oprao prozore. Pa je nanovo slušao stvar. Posle čega bi išao u kupovinu najneophodnijih namirnica. Pa je pesmu puštao ponovo.

Poslednji put tog dana pritisnuo je "play" na malom uređaju. I trajala je tri i po minuta. Zatim je isključio CD-plejer, stavio kutiju cigareta u unutrašnji džep vindjakne i duboko uzdahnuo kao da se priprema da krene. Ali u istom trenutku pade mu na pamet nešto što mu je jedan barmen ispričao, u vreme dok je još išao u kafane. Barmen je rekao da je čovek pravi alkoholičar tek kada se razboli od toga. A ipak nastavlja da pije. A ekonomija propada. I žena odlazi. I deca prestaju da žele da ga vide. A čovek ipak nastavlja.

"Ali moja ekonomija je sada veoma dobra", pomislio je. I nije više pio. A ipak njegova deca nisu želela da ga vide, čak ni sada kada su odrasla.

Ali nije želeo da misli na to. I zato je doneo koverat iz tajne ladice komode, otvorio ga je i počeo da broji novčanice. Sve dok nije došao do 1.400 kruna. Pa je vratio kovertu na svoje mesto, i nazvao 4 x 35, kao u TV-reklamama. Zatim je izašao iz stana i niz kuhinjske stepenice spustio se do otključanog dvorišta, gde je bacio tri stare novine u kontejner za papir. Skinuo je jedan mali beli list sa ramena i prošao kroz dvorište i izašao na Gendalov Parkvej da sačeka kola.

I smešio se. Jer nije daleko od njihovog dolaska. I kada je taksi stigao, zamolio je vozača da vozi Godhobsvejem i dalje prema Rosenernoj Aleji br. 56.

I dok je sedeo na zadnjem sedištu radovao se iskreno što će ponovo videti to mesto. Jer bile su došle dve nove devojke. To se naime sinoć moglo pronaći na Internetu. Neki francuski specijalista iz Vardea. I jedan dupeglavi trol iz suncem okupanog Bornholma. Slatke devojčice. Slatke i nasmejane. Zvale su se Sus.

(Sa danskog preveo Predrag Crnković)

Jan Sonergor (Jan Sonnergaard) rođen 1955. Debitantska zbirka priča «*Radijator*» iz 1998. g. u izdanju Gildendala, prevedena je 2000. g. na nemački u izdanju Achilla Presse. Zbirka priča «*Poslednja nedelja u oktobru*» (Den sidste søndag i oktober) je objavljena 2000. godine. Sonergor piše i drame, književne kritike i objavljuje po časopisima. Zaposlen je kao novinar. Živi u Kopenhagenu.